

The background of the book cover is a light grey color, scattered with numerous small, dark purple confetti-like particles. Several large, detailed feathers in shades of grey and blue are scattered across the cover, some appearing to float or fall. The title is written in a large, white, serif font, centered on the right side of the cover.

Doufejme v to nejlepší

Carolina
Setterwallová

Doufejme v to nejlepší

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

 KNIHA ZLIN

Carolina Setterwallová

Doufejme v to nejlepší – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

FLEET

**Carolina
Setterwallová**

Doufejme
v to
nejlepší

The cost of this translation was defrayed by a subsidy from the Swedish Arts Council, gratefully acknowledged.

Tento překlad vychází s finanční podporou Swedish Arts Council.

SWEDISH
ARTSCOUNCIL

Published by agreement with Ahlander Agency

Copyright © Carolina Setterwall, 2018

Translation © Lucie Podhorná, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7473-767-1

ISBN e-knihy 978-80-7473-788-6 (1. zveřejnění, 2019)

KVĚTEN 2014

Když mi přijde ten e-mail, zrovna sedím na pohovce a kojím. Nic jiného teď vlastně ani nedělám. Kojím, sedím tak nehybně, jak jen dokážu, v náruči držím spící dítě a strašně se bojím, že se probudí a začne zase křičet. Vnutím mu ještě pár kapek a opět znehybním. Pokusím se spící dítě odložit, abych se mohla jít osprchovat nebo něco sníst, nepodaří se mi to, vrátím se na pohovku a znovu začnu kojít. Tak to jde celé dny. Ivanovi ještě nejsou ani tři měsíce, když ten e-mail dostanu. Zrovna jsi v některé z mnoha svých prací, netuším v které, protože o nich skoro nemluvíš. Produkční společnosti na reklamní spoty a režiséři na volné noze ve stejné branži využívají tvých služeb, protože jsi technicky zručný. Když se tě zeptám, jaký jsi měl den, řekneš, že je to taková nuda, že bych to stejně nevydržela poslouchat. Kdysi jsem na odpovědi trvala, ale dnes už ne. Je na tobě, jestli chceš o své práci mluvit, nebo ne.

Já kojím. Po cestě domů mi vždycky napíšeš a zeptáš se, co máš koupit k večeři, o domácnost se teď staráš hlavně ty. Pracuješ, nakupuješ, vaříš, uklízíš, hraješ si s kočkou, kterou od Ivanova příchodu zanedbáváme. Cvičení jsi prozatím pověsil na hřebík. Já kojím a kojím. A vtom, jednou ve čtvrtek na

začátku května, těsně po jedné odpoledne, mi od tebe přijde e-mail.

Od: Aksel
Pro: Carolina
8. května 2014, 13:05
Předmět: Kdybych zemřel

Bude se ti to hodit, kdybych to zabalil.

Heslo do mého počítače: ivan2014
Podrobný seznam najdeš v Dokumenty/Kdybych zemřel.rtf

Doufejme v to nejlepší!
Aksel

Třikrát si ten e-mail přečtu. Při prvním čtení mu nerozumím, potom si ho přečtu znovu a znervózním. Potřetí se rozčílím. To jsi celý ty. Nikdo není tak necitelný a nesentimentální, skoro až nutkavě realistický jako ty. Ty a ten tvůj přehnaně úsečný tón v e-mailu i ve zprávách. To tvoje neustálé zálohování počítače a telefonu. Ta tvoje hesla, která pravidelně měníš a dáváš do nich velká písmena, malá písmena, číslice a speciální znaky. A jak jsi mi řekl, že nechceš pohřeb, že chceš, abych tě rozprášila ve větru na nějakém místě, kam se nikdo nebude cítit povinen jezdit s květinami a svíčkami. Nikdo jiný než ty by tuhle zprávu neposlal své přítelkyni, která sedí doma na pohovce a kojí, navíc z práce a uprostřed dne. Ale ty ano.

Neodpovím. U večere se tě zeptám, o co šlo, a ty mi přesně podle mého očekávání odpovíš, že to byl jen impulzivní nápad, že opatrnosti nikdy není dost. Že bych ty informace měla mít pro případ, že by se ti něco stalo. Potom už o tom e-mailu nikdy nemluvíme.

2009-2014

ŘÍJEN 2014

Je říjnová neděle. Jsme unavení a nechováme se k sobě nijak zvlášť hezky. Moc jsem toho nenaspala, protože jsem zase celou noc kojila Ivana. Zatím jsem se mezi těmi neustálými budíčky nenaučila znovu usnout, a když vezmu v úvahu, že Ivanovi brzo bude už osm měsíců, budoucnost nevypadá nijak zářivě. Jsem pořád unavená. Dnes taky podrážděná a sebelítostivá. Ty jsi ve stresu a snažíš se dohnat práci. Neřekl jsi svým klientům, že už za týden odcházíš na částečnou rodičovskou dovolenou. Často se kvůli tomu hádáme. Chci, aby sis toho bral méně, abys měl čas – a energii – na náš život, na naše dítě, na náš svět. To ty ale nechceš. Teda tvrdíš, že chceš, ale že to nejde. Vysvětluješ mi, že na volné noze to takhle nefunguje. Dlouhá léta sis vytvářel okruh klientů, a pokud některému z nich na půl roku nebo i déle zmizíš, nahradí tě. Vymění. Taký jsi unavený. Když se uvolníš, vypadáš smutně. Nedokážeš myslet na období, které za chvíli nastane, kdy polovinu dne budeš doma s Ivanem a ve zbylý čas budeš pracovat. Já jsem taky vystresovaná. Naštvaná. Ustaraná. Moje rodina nefunguje tak, jak jsem si představovala. Říkáš, že jsem věděla, do čeho jdu, když jsem se rozhodla pořídit si s tebou dítě. Já odpovídám, že jsem doufala, že to bude jiné. Ani jeden z nás

nechce toho druhého rozesmutnit. V poslední době tenhle zá-
vazek působí čím dál nesplnitelněji. Ale bojujeme dál.

Před třemi týdny jsme se přestěhovali. Na stěhování jsme
ve skutečnosti neměli čas, ale stejně jsme to udělali. Balili
jsme se po nocích během těch krátkých chviliek, kdy Ivan spal
sám. Balili jsme se v tichosti, bez témat k rozhovoru, v nichž
bychom mohli spočinout, která by nás nebolela nebo neskon-
čila hádkou. Stejně jsme se i stěhovali. Už jsme stihli skoro
všechno vybalit. Dnes si musíme dát pauzu, protože nám za-
čalo protestovat auto. Potřebujeme zajet k tvým rodičům, aby
se na něj tvůj táta podíval. Ivana naložíme dozadu do dětské
sedačky, ty se posadíš vedle něj a já řídím. Nedokážu si po-
mocet a už posté, naoko odlehčeným tónem, kterým nikoho ne-
ošálím, poznamenám, že by bylo vážně fajn, kdybychom měli
řidičák oba. Ty zatneš zuby a odpovíš, že se do toho brzo pus-
tíš. Nezeptám se tě kdy, dnes nemám na další hádky energii.
Už takhle mám kvůli té poznámce špatné svědomí. V autě se
mezi námi rozhostí ticho. Ivan je veselý a ty ho bavíš různými
zvuky a hračkami, aby mu to vydrželo. Když Ivan pláče, stává
se ze mě špatná řidička a nikdo ho nedokáže rozesmát tak
jako ty. Když ze zadního sedadla slyším, jak si hrajete, když se
z Nynäské ulice stane Tyresöská, která nás zavede až do měs-
tečka Vendelsö, když se blížíme k tvým rodičům, pomyslím
si, že svou rodinu stejně miluju. Jen to teď máme trochu těžké.

Ty pomáháš tátovi spravit auto. Já piju čaj s tvou mámou.
Vyzvídá, diskrétně a uctivě, jak na tom jsme. Já odpovídám,
ne tak diskrétně, ale přesto uctivě, že toho teď máme hodně.
Moc toho nenaspíme a ty jsi ve stresu. Stěhování bylo nároč-
né, Ivan mívá noční můry a já ho v noci kojím. Ani nemáme
čas se nad tím zamýšlet, říkám, ale to je lež.

Na příjezdovou cestu k domu vjede tvůj starší bratr. Svou
návštěvu neohlásil a já za oknem v kuchyni vidím, jak jste oba
z dnešního setkání překvapeni. Se smíchem se objímáte. Plácá
tě dlaní po zádech, ty jako bys v jeho náruči zmizel. Vždycky
byl o dost větší než ty. Menší na výšku, ale rozložitější, silnější.

Rozzáříš se, když ti po cestě do domu řekne něco, co tě rozesměje. Vyběhneš po schodech, spěcháš do kuchyně, chceš se pochlubit Ivanem. Tvůj bratr ho zatím viděl jen jednou. Nějak jsme si nenašli čas na setkání, v poslední době jsme všichni zaneprázdnění. Bratr se s Ivanem mazlí a tvrdí, že vyrostl a hodně se ti podobá. Říká ti bráško. Velkými doušky pije kávu. Ty si dáš sklenici koly. Potom se vrátíte k autu. Jdu s vámi na chvilku na zahradu. Ivana mám v nosítku na břicho, vylovím z kapsy mobil a vyfotím vás, jak tak stojíte u našeho auta. Stěrače zlobí. Nedaří se vám je opravit. Na fotce stojíte vedle sebe zády k objektivu, jeden z vás se škrábe na hlavě. Jste dva bratři a táta, vidíte se naposledy v životě, ale to v tu chvíli ještě nevíte.

DUBEN 2009

Je večer pálení čarodějnic roku 2009 a já mířím na mejdan do staré školy na ostrově Adelsö. Budovu si pronajalo několik mých přátel a udělali z ní letní ráj. Jejich párty jsou vždycky skvělé. Zvou na ně několik set lidí a ti z nás, kteří stihnou uzmout lístky, než se vyprodají, mají navíc zdarma odvoz autobusem. Ve školní aule s vysokým stropem a rozvrzanou podlahou, kde to voní dřevem, se prodává pivo a víno za nákupní ceny. Moji přátelé jsou hudebníci a zajímají se o kulturu, proto na jejich večírcích obvykle hraje živá hudba a kapely, které mám ráda. Jedu k nim už asi počtvrté nebo popáté. Moc se těším.

Je mi třicet a můj milostný život je pořád jeden velký chaos. Před několika dny jsem ukončila krátký románek s jedním klukem z Norrlandu. Chvíli jsem si myslela, že by to mohl být ten pravý, ale rychle jsem si uvědomila, že rozhodně není. Udělala jsem to tak, jak to mám ve zvyku. Vyvlékla jsem se z toho textem, e-mailem, kde jsem mu vysvětlila, že to vážně není jeho chyba, to jen já teď ve svém životě nejsem v té správné situaci. Nevím, proč mám pořád takový problém

říkat ne. Svírá mě úzkost při představě, že někoho zraním, a namlouvám si, že rozchodem ho nepřipravím jen o pár dní nebo týdnů, ale i sebeúctu a radost ze života. V okamžiku, kdy se s někým rozcházím – abych nepokračovala v něčem, z čeho mám úzkost –, prožívám tolik viny, že už několikrát jsem kvůli tomu zůstala ve vztahu příliš dlouho. Sobě i své terapeutce jsem slíbila, že s tím přestanu, takže teď se rozcházím rychleji než dřív. Ale jsem přitom stále stejně úzkostlivá. Jsem taková, co si pamatuju. Teď jsem to udělala zase.

Tentokrát to šlo celkem dobře. Nejspíš proto, že jsme se scházeli jen pár týdnů a on do mě asi taky nebyl úplně blázen. Šlo to dokonce natolik dobře, že se rozhodl, že vstupenku na párty si nechá. Koupil si ji, protože jsem trvala na tom, aby šel se mnou. Teď na ni půjde. Se mnou jako svou kamarádkou. Jako kamarád.

Jsem celá nesvá, když ho spatřím v autobuse, ale pozdravíme se, obejmeme a předstíráme, že všechno je tak, jak má být. Že jsem bez viny. Svobodná žena, která ví, co chce. Já to ale samozřejmě vůbec nevím. Už dlouho to nevím. Nejasné přání se usadit a najít někoho, s kým budu cítit, že je ten pravý, v praxi nestačí na to, aby se tak i stalo. Už několik let mám v životě zmatek. To ale tenhle Norrlandan nemusí vědět. Stejně spolu nebudeme žít. V autobusu piju víno a s tím, jak se sklenice vyprazdňují a vzdálenost mezi mnou a Stockholmem prodlužuje, se pomalu začínám cítit lépe. Všechno, aspoň zhruba, je tak, jak má být.

Tancuju a tancuju, nohy nechtějí přestat. Moje pusa nechce přestat pít víno. Ve staré školní aule vyšplhám do okna s širokým parapetem a pak v něm stojím sama a tancuju a užívám si pocit nedosažitelnosti, zatímco na mně ulpívá spousta pohledů. Mezi svými přáteli jsem známá tím, že vždycky šplhám na nábytek, na barové pulty, židle, reprobedny, pódia a parapety, a tancuju. Nejráději sama. Stal se z toho pojem. Tak to dělám i dnes večer. Tancuju střídavě na parketu a ve vysokém okně a občas zaběhnu ke kamarádům u mixážního

pultu a hlasitě zpívám. Když je fronta na toalety moc dlouhá, jdu se vyčurat ven do lesa. Sem tam ho zahlédnu v moři tváří a on se mi pokaždé podívá do očí. Kývne mi na pozdrav, ale tváří se smutně. Moji přátelé mu začnou přezdívat Smutné psí očko. Směju se. Jsme zlí, ale mně je to jedno. Budu tancovat a jsem opilá, všechno je, jak má být.

A najednou tady stojíš ty. Nikdy dřív jsem tě neviděla, určitě jsi nejel stejným autobusem jako já. Tvůj kamarád, můj známý, mi řekne, že mi představí někoho, kdo „mě miluje“. A teď tu stojíš ty. A zubíš se. Jsi vysoký a trochu vrávoráš, tvůj úsměv je jako trojúhelník. Usmíváš se jako kovboj ze starého filmu. Nakřivo, šišeť, široce a otevřeně. Úsměv se ti rozlévá po celé tváři. Napadne mě, že by z tebe byla moc pěkná karikatura, taková ta, co člověka pobaví. Na hlavě máš čepici. Musím zvrátit hlavu, abych na tebe viděla. Neslyšel jsi, jakými slovy tě náš společný kamarád představil, ale to nevadí. Stejně vypadáš, že by ti to bylo jedno.

Když jsem opilá, mám takový zlozvyk ujímat se vedení. Jakoby na ochranu před samotou popadnu příležitost za pačesy, jakmile se objeví, a dnes večer jsi ta příležitost ty. Rozhodnu se, že tě budu považovat za přitažlivého. Vysoký, křivý, s tím tvým úsměvem. Máš obrovské oči. Tebe by byla vážně zábava kreslit. Chytnu tě za ruku, ty se nebráníš, a odtáhnu tě na dvůr. Venku je ještě světlo, nemůže být víc než devět hodin, ale kdo by se staral o takové všední záležitosti, já ne a ty taky ne. Na světle vidím, že máš neskutečně modré oči. Napadne mě, že se tě zeptám, jestli máš kontaktní čočky. Ale až později.

Z okna domku, který kdysi býval prasečí chlívek, se na dvůr podávají teplé párky. Postavíme se do fronty, ty mě pořád ještě pevně držíš za ruku. Vypadáš, že jsi připravený mě políbit, jakmile vyšlu signál. Já jsem zdrženlivá. Zeptám se tě, kolik ti je, a ty řekneš dvacet osm. Uleví se mi, myslela jsem, že jsi o dost mladší. Zeptám se tě, kde pracuješ, a ty řekneš, že v médiích. Připravím se zanalyzovat tvoji reakci

na moji odpověď, že pracuju v hudební branži, se známými kapelami, ale ty nijak nereaguješ. Zdá se, že tě můj věk ani moje profese nezajímají. Vypadáš, že se se mnou chceš pomuchlovat, máš nakažlivý úsměv a já se rozhodnu, že mi to stačí. Mám už dost informací. Odvedu tě z fronty na párky, obejdeme školu a přijdeme k bříze na malé louce. Před pár hodinami jsem tady nedaleko čurala. V domě za námi duní taneční hudba. Políbím tě. Nebo možná ty políbíš mě.

Já líbám tebe a ty mě, držíš mou tvář ve svých dlaních a mně se to moc líbí. Miluju tvoje polibky, miluju tvoje ruce, miluju tvoji výšku, miluju tvoji křivou pusu, která se nejspíš nedokáže přestat šklebit, dokonce ani při muchlování. Muchlujeme se u břízy jako pubertáci, a když se ke mně přitiskneš a přimáčkneš mě ke stromu, na mikinu se mi z kůry nalepí smůla. Kdybych měla pružnější postavu, stoupla bych si na špičky a obkročmo se posadila na tvůj vztyčený penis, to se ale nestane. Namísto toho se tiskneme k sobě a k bříze jako dva nadržení pubertáci.

Řeknu ti, že v tom budeme pokračovat, ale nesmíme to dělat uvnitř, ne mezi všemi těmi lidmi. Dodám, že někdo tam je smutný. Nevím, jestli to říkám proto, abych se chlubila, proto, že jsem ohleduplná, nebo proto, že chci v tvých očích vypadat ohleduplná. Všechno je lehce rozmazané, řídíme se impulzy. Večer pak vypadá tak, že střídavě tančíme s kamarády a vybíháme ven k bříze, kde se muchlujeme. S postupem noci čím dál intenzivněji. Při jedné příležitosti si vyměníme telefonní čísla. Zjednodušuje nám to domluvu dalšího setkání u břízy.

V jednu hodinu párty končí a její účastníky odvezou zpět do Stockholmu dva autobusy. Sedíme úplně vepředu, ujistila jsem se, že Smutné psi očko sedí v druhém autobusu a já si tím pádem můžu dopřát nezřízené líbání ve tmě. Ostatní vzadu nahlas zpívají. Mezi polibky mě donutíš poslechnout si z jednoho sluchátka AC/DC. Řeknu, že mi nepřijdou nijak extra dobří, a co nejlhostejnějším tónem se zmíním, že jsem s nimi

párkrát pracovala. To sdělení na tebe očividně nezapůsobí, řekneš aha, poslouchej, jen si to poslechni, a potom mě zase začneš líbat. Zvedneš mě a posadíš si mě obkročmo na klín. Miluju, když mě zvedáš, a miluju sedět ti na klíně. Konečně obkročmo.

Když autobus o hodinu později zastaví na Občanském náměstí, mám na bradě a na tvářích červené skvrnky od tvého strniště. Už dlouho jsem se s nikým takhle nemuchlovala. Vystoupíme z autobusu a ty chceš jít se mnou domů. Já ale nechci. Zeptáš se znovu a dostane se ti dalšího odmítnutí. Navrhneš, že bych teda mohla jít já k tobě. No tak, řekneš, chci se s tebou vyspat. Ne, odpovím, budu spát sama. Asi chci působit jako holka, která se s někým nevyspí hned první večer. Kdybychom spolu šli domů, stalo by se to. Nechci, aby se to stalo. Chci, aby se to stalo. Chci, aby to pokračovalo. Rozejdeme se. Dívám se, jak se tvoje záda vzdalují ulicí Folkungů a kýveš hlavou do rytmu hudby. Před usnutím mi napíšeš zprávu. Prý jsem hezká a chceš mě znovu vidět.

ŘÍJEN 2014

Vzbudím se vedle Ivana v půl sedmé. Myslím, že jsme vyspali celkem dobře. Teda, všechno je relativní, ale v našem světě znamená půl sedmé „celkem dobře“. Ivan, kterému brzo bude devět měsíců a v novém bytě, kam jsme se před třemi týdny přistěhovali, dostal vlastní pokoj, začal trpět nočním děsem. Každou noc ho kojím třikrát až šestkrát. Většinou spím u něj, na matraci v jeho pokoji, i když původně jsme plánovali, že v noci budeme zase sami, jen ty a já. Poté, co jsem se ho včera mezi desátou a jedenáctou večer pokoušela utěšit a potom začala kojit s pocitem, že už snad nikdy nepřestanu, jsem ti do kuchyně, kde jsi pracoval, poslala smsku. Napsala jsem, že dnes v noci zase přespím u Ivana, a ty jsi odepsal, že

dobře a dobrou noc. Za chvíli jsem tě uslyšela přecházet mezi koupelnou a obývánkem. Pozhasínal jsi všechna světla, vyčistil sis zuby a šel sis lehnout.

Neusnula jsem hned. Namísto toho jsem začala na internetu v telefonu hledat informace, zadala jsem „noční děs u dětí“ a začala si pečlivě pročítat *Průvodce péčí*, novinové články i konverzační vlákna na *Rodinném životě*. Poté, co jsem si přečetla spoustu článků a důkladně zvážila, jestli Ivan noční děs vůbec může mít – zdá se, že ho mívají spíš starší děti –, jsem si byla jistá. Ivan trpí nočním děsem, proto je v noci k neutišení. Přepadne ho to téměř pokaždé asi hodinu poté, co usne. Odpovídá to popisům, které jsem našla na internetu. Vyfotila jsem displej a znovu ti napsala. Myslím, že Ivan má noční děs, hele, napsala jsem ti a poslala k tomu snímek popisu. Ty jsi neodpověděl. V ložnici bylo ticho. Pomyslela jsem si, že jsi už asi stihl usnout, nebo si možná čteš a nemáš sílu odepisovat. Hned potom jsem usnula.

Když jsme se vzbudili, cítila jsem se téměř svěží. Před pokojem nemňoukala kočka jako obvykle a Ivana jsem od toho děsu těsně před půlnocí kojila jen dvakrát. Má dobrou náladu a pokouší se slézt z naší provizorní postele na podlahu, aby se mohl vydat ke dveřím a vyrazit za dobrodružstvím po bytě. Zvednu ho a řeknu, že půjdeme probudit tatínka. Když otevřeme dveře, spatříme kočku, která se chvíli nechá hladit. Taky se teprve probudila. Potom zamíříme do ložnice, kde ležíš ty.

Posadím Ivana na postel, aby k tobě mohl přilézt a byl to první, co uvidíš, až otevřeš oči. Řeknu dobré ráno, tatínku, takovým tím tónem, který používám, když vlastně mluvím s Ivanem, ale svoje slova směřuju k nějakému jinému dospělému. Nejčastěji k tobě. Ivan se vydá k tvému polštáři, ale sotva kousek popoleze, všimnu si, že něco je špatně. Takhle ve spánku nikdy neležíš. Jsi celý pokroucený a ohnutý, ležíš na boku s tváří zabořenou do polštáře. Tvoje pleť má podivný odstín. Je světlejší než obvykle. Bez života.

Téměř se neodvažuju dotknout tvého kotníku, který vyčuhuje zpod peřiny v místě, kde stojím. Přesto to udělám. Je chladný. Světlý. Pod mými prsty němý. Neproudí v něm žádná krev. Už tady nejsi. Jsi mrtvý.

Zareaguju reflexivně. Zvednu Ivana, držím ho jednou rukou, zatímco můj mozek se odstřihává od všech pocitů. Začínám jednat racionálně, racionálněji, než jsem se chovala kdy dřív. Zavolám na pohotovost, a když v telefonu uslyším ženu z centrály, jedním dechem na ni vychrlím, co se stalo, jak se jmenuju, jak se jmenuješ ty, kde bydlíme a jaký máme kód na dveřích. Musíte rychle přijet, hned, už tady nemůžu být, zakončím. Ivan se natahuje k posteli a já si ho pevně, až moc pevně, tisknu k boku.

Žena v telefonu mě požádá, abych mluvila pomaleji, sáhla ti na krk a zkontrolovala pulz. Já odpovím, že ani náhodou, ale stejně to udělám. S Ivanem na boku a mobilem přitisknutým mezi ramenem a uchem ti hledám na krku pulz. Krk je chladný. Nežije. Znovu zopakuju ženě v telefonu, že to nejde, nic tady není, nežije.

Nevím, proč to dělám, ale chytím tě za rameno. Otočím tvoje tělo, i když vím, že jsi mrtvý. Jsi těžký, a když tě obracím tváří vzhůru, skoro ztratím rovnováhu a přepadnu na tebe. Levá tvář se ti odlepí od polštáře, pleť máš nažloutlou a zvrásněnou od látky, na níž jsi ležel. Oko, které bylo přitisknuté k polštáři, máš pootevřené. To tvoje modré oko není tak modré, jak bývalo. Je šedé a na mě ani na našeho syna se už nikdy nepodívá. Když to pootevřené oko spatřím, zase tvoje rameno pustím. Tělo se svalí do stejné pozice, z níž jsem ho před chvílí vytáhla. Jsi tak mrtvý, jak jen člověk může být, a já už v tomhle pokoji nedokážu zůstat.

Oznámím to ženě na pohotovosti a pak to položím. Přikryju Ivana dekou, navléknu na sebe nosítko, posadím do něj Ivana a přehodím si přes ramena svetr. Kočku zamknu v koupelně, před odchodem jí tam ještě dám jídlo a vodu. Víím, že

ten, kdo jako další vstoupí do našeho bytu, nebudu já. Kočka nesmí utéct.

Vydám se ke dveřím. Sjedou výtahem do přízemí, vyjdu na dvůr a posadím se na lavičku. Čekám na sanitku. Už se rozednívá.

Sanitka přijede za dobrou půlhodinu. Teď lžu. Přijede za několik minut, ale mně to přijde jako půlhodina. Jak tak sedíme na dvoře, já v pyžamu a svetru, Ivan v nosítku a dece, prochází okolo nás sousedé, jdou do práce nebo s dětmi do školky a dívají se na nás. Nikdo nás neosloví. Někdo odvrátí zrak, někdo předtím ještě kývne na pozdrav. Já taky kývám. Uvědomuju si, že bych měla někomu zavolat. Nevím komu. Zavolám tvému staršímu bratrovi. Sanitka přijíždí.

KVĚTEN 2009

Nikdy nebudu nevěrný, říkáš a díváš se mi přitom do očí. Ležíš v posteli deset centimetrů ode mě. Přemýšlím, jestli máš na mysli „nevěrný“ konkrétně mně, nebo jestli ses se mnou právě podělil o svůj morální kompas. Není mi to jasné. Tak je to s tebou často. Něco řekneš, něco bez kudrlinek, nějaké konstatování, které zní prostě, ale mně v hlavě vyvolá otázky, které se ti zatím neodvažuju položit. Přijde mi to vzrušující. Jsi pozoruhodný člověk a já tě mám ráda. Moc.

Ležíme nazí v posteli ve tvém strohém, téměř nezařizeném bytě v Långholmské ulici ve stockholmské čtvrti Hornstull. Okna v bytě míří jen na jednu světovou stranu, nejde tady vyvolat průvan a je tu příšerné vedro. Nemáš tady závěsy, které by nám dopřály stín, slunce sem svítí skoro celý den. Ale jsme u tebe, protože tady ti je nejlíp. A já nejsem náročná. Býváme tu často. Ve tvém bytě, v tvé posteli, nazí.

Ocitli jsme se tady den po našem prvním společném večeru, po dalším mejdanu, který jsme taky strávili v objetí, tento-

krát pod dekou, na pohovce, na zahrádce. Přišlo mi nemožné dál to natahovat, na to, abych dokázala to, co jsem dokázat chtěla, mi stačil jeden den a tobě to očividně stačilo taky. Teď ležíme tady a ty říkáš, že nikdy nebudeš nevěrný. Zamumlám aha, super a myslím přitom na svoje vlastní nevěry. Myslím na to, že slíbit něco takového je těžké, ale přijde mi to jako fajn postoj. Něco o tobě vypovídá. Znáš tě už dva týdny. Jsem na tebe nesmírně zvědavá, ale krotím se. Pokouším se neklást ti víc otázek, než kladeš ty mně, o mně. A ty se moc nevyptáváš. Takže se držím zpátky.

Když jsem k tobě poprvé přišla, zeptala jsem se tě, jestli ses nedávno nastěhoval. Bylo tam tak málo nábytku. Prázdná předsíň, obývací pokoj s pohovkou, televizí a malým psacím stolem v rohu. Na stole tvůj počítač, na kterém pracuješ, a lepicí papírky s krátkými poznámkami. Máš krásný rukopis, píšeš drobným písmem, dokonce i tvoje velká písmena jsou malá. Tehdy jsem tomu ještě nerozuměla, ale jména na papírcích patřila produkčním společnostem, které jsou tvými zákazníky. „Backup Callboy“, psalo se třeba na jednom. „Sprav Annelii e-mail“ na druhém. „Server Camp David“ na třetím. Na jednom papírku stálo velkými písmeny prosté „UŽ NIKDY“. Když jsem se zeptala, co to znamená, odpověděl jsi, že to je upomínka, aby sis nenabral tolik práce jako loni. Vyprávěl jsi mi, že ses tenkrát skoro složil. Pracoval jsi dnem i nocí a hrozně jsi zhubl. To už si nikdy neuděláš. Já odpověděla, že si to naprosto dokážu představit, a dodala jsem, že často pracuju večer a v noci. Na to jsi řekl, tak s tím sekni, jako by to byla ta nejjednodušší věc na světě. Jako by na tebe moje práce nedělala žádný dojem. Myslím, že tehdy jsem se do tebe děsně zamilovala.

V ložnici: postel a lavice na bench press. Konec. Žádné koberce na podlaze, žádné záclony v oknech, na zdech taky skoro nic kromě vytištěné fotografie mrakodrapu, před nímž ve vzduchu visí osamělý mrak.

Když jsem se tě zeptala, jestli ses nedávno nastěhoval, zdálo se, že vůbec nechápeš, proč se ptám. Odpověděl jsi, že tady bydlíš už osm let. Podle tebe je tady věcí tak akorát. Naznačil jsi, že jsi vyrostl v domě se spoustou krámů, a proto je sám mít nechceš. Že ze shromažďování věcí, krámů a prachu dostáváš záchvaty paniky. Pomyslela jsem si, že jsi to s tím odporem zřejmě přehnal do opačného extrému. A opravdu tu lavici na bench press používáš pravidelně? Přišlo mi, že jsi vcelku zvláštní osoba. Přišlo mi, že tě to dělá zajímavým.

Teď nám jako jediný kus nábytku prakticky stačí tvoje postel. Trávíme v ní večery, noci, dopoledne a zčásti i víkendy. Když se chceme najíst, jdeme ven, když jdeme ven, chodíme na dlouhé procházky. Ty mě držíš a mně se moc líbí, že jsi vysoký. Užívám si tvou paži okolo svého pasu a tajně doufám, že potkáme někoho, koho znám, jak se tak touláme podél zálivu Årstaviken mezi Skanstullem, kde bydlím já, a Hornstullem, kde bydlíš ty. Chci, aby mě s tebou někdo viděl. Chci, aby na nás náhodou narazili moji přátelé a známí. Páni, kdo to byl, chci, aby si pak šeptali. Jak jim to spolu sluší, představuju si, že by si říkali. Takový vysoký fešák, napadlo by je určitě. Jsem hrdá na to, že patřím k tobě, sice jsme o tom ještě nemluvili, ale stejně jsem. Patřím k tobě.

Od našeho prvního setkání se vidáme zhruba každý druhý den, a když se nevidíme, jsme pořád v kontaktu přes chat a smsky. Už jsem se o tobě pár věcí dozvěděla. Nerad telefonuješ. V textu a tváří v tvář působíš jako dva různí lidé. Když mi píšeš, zníš tvrdě, chceš se co nejrychleji dostat k jádru věci, abys s tím psaním mohl co nejdřív přestat. Když se setkáme, jsi vřelý, starostlivý, zábavný, něžný a často se směješ. Rád se se mnou líbáš a držíš mě za ruku, i když spolu neležíme v posteli. A ano, nosíš kontaktní čočky. Zvýrazňují barvu tvých jasně modrých očí, protože jsou dost tlusté. Bez nich vidíš vážně špatně. Když jsi večer sám doma, čočky si sundáš a nasadíš si brýle, které nesnášíš, ale já je zbožňuju. Jsou kři-

vé a hezky se doplňují s tvým úsměvem. Všechno na tobě je trochu nakřivo. Všechno na tobě je moc krásné.

Když se ráno loučíme, jen zřídka si chceš naplánovat další setkání. Dáme si vědět, řekneš a já se tě neodvážuju zeptat, kdy to bude. Na moje plány se mě nikdy neptáš, a když ti o nich vyprávím, mám pocit, jako bych se vnucovala. Tvoje dvojakost mě fascinuje. Jsi komplexní a plný paradoxů. Nepřítomný i přítomný zároveň. Jsi tak blízko, a přitom tak daleko. Když se nevidíme, skoro pořád na tebe myslím. Čekám, až se mi ozveš, a hodiny předtím mi připadají nesnesitelné.

Ty se ale ozveš. Pokaždé se ozveš. Když několik hodin počkám, zase se vrátíš. Už si pomalu přivykám tvému tempu. Pomalu se v tvém světě učím existovat. Jsem do tebe zamilovaná. Trvalo mi to dva týdny, nebo dva dny, je těžké určit to přesně.

ŘÍJEN 2014

Přijíždí sanitka a přívětivý záchranář, který z ní vystoupí, stráví v bytě jen pár minut. Pak přijde dolů za mnou a za Ivanem, čekáme na lavičce u vchodu, a řekne mi, že jsem měla pravdu, že můj partner opravdu zemřel. Dodá, že pokud mě to utěší, zdá se, že nezemřel v bolestech, nýbrž poklidně ve spánku. Neutěší mě to.

Záchranář chce, abych se s ním vrátila do bytu. Víím, že bych to měla udělat, víím, že musím aspoň přebalit Ivana, ale nedokážu se pohnout. Už nikdy tam nechci jít.

Zavolala jsem tvému bratrovi a on zavolal rodičům. Zavolala jsem i své nevlastní matce. Všichni jsou teď na cestě sem, řítí se odevšad, kde ještě před chvílí prožívali normální pondělní ráno. Řeknu záchranáři, že chci počkat u vchodu, až přijede někdo, koho znám. Řekne, že dobře. Dodá, že policie

už je na cestě, a zdůrazní, že v případě náhlého úmrtí mladého člověka jde o standardní postup. Nemám si myslet, že jsem nějak podezřelá nebo že došlo ke zločinu, takhle se to prostě dělá. Říká mi ještě něco, ale já ho nedokážu vnímat, protože teď schází po schodišti sousedka. Má s sebou dítě, které zírá, jak sedíme na lavičce u poštovních schránek. Já v pyžamu, Ivan v nosítku, záchranář v křiklavě žluté reflexní vestě a tmavě zeleném overalu. Dítě na nás zvědavě kouká a ptá se maminky, kdo jsme, co se stalo, jak se jmenujeme. Já neodpovídám. Ani jeho matka. Záchranář taky mlčí. Sousedka přidá do kroku, zvedne dítě, zarazí příval jeho otázek a rychle vyjde na ulici. Zadívám se na šedou betonovou podlahu vchodu. Mám pocit, jako bych už neměla žádný domov.

Policie přijede ve stejné chvíli jako tvůj bratr. Nevím, jak to dokáže, ale nějak se mu podaří situaci ovládnout. Pevně mě stiskne okolo ramen a odvede mě nahoru do bytu. Řeknu mu, že odmítám jít znovu do ložnice. On odpoví, že to není potřeba, mám jít do kuchyně. Policie se mě tam chce na něco krátce zeptat.

V kuchyni se policisté začali probírat naší skříňkou s léky. Slyším, jak policistka říká kolegovi, že je tady toho tolik, že netuší, kde začít. Prohlédne si moje americké prášky na spaní bez předpisu a zeptá se, či jsou. Odpovím, že moje, a zastydím se, protože jsem v průběhu let nashromáždila tolik krabiček. Protože sbírám zrovna krabičky amerických prášků na spaní. Protože jsem si snad žádný ten prášek nikdy nevzala, ale stejně jsem si při každé cestě do New Yorku koupila novou krabičku. Když se to policii snažím vysvětlit, zní to šíleně. Zní to jako něco, co by dělal jen blázen. Policisté přikyvuji a hledají dál. Dívají se na tvoje léky a ptají se, jestli jsem si na tobě v poslední době nevšimla něčeho zvláštního. Odpovím, že ne. Policistka se zeptá, proč máme doma léky na spaní na předpis. Odpovím, že mi je předepsal doktor, abych mohla spát, když kvůli Ivanovi probdím mnoho nocí za sebou. Vy-

světším, že potřebuje kojit, má noční děs a já mezi probuzeními často nedokážu usnout. Poprosím ji, ať krabičku otevře, aby viděla, že jsem si žádnou tabletu nevzala, nechybí ani jedna. Je pro mě důležité, aby viděla, že jsem si žádnou nevzala. Když policistka otevírá krabičku, najednou dostanu strach. Co když je prázdná? Co když jsi spáchal sebevraždu? Tehdy mě to napadne poprvé. Mám pocit, jako by se její prsty při otevírání malé krabičky s varovným červeným trojúhelníkem pohybovaly zpomaleně. Plato je netknuté.

Policistka si to poznamená a začne na kuchyňský stůl skládat jednu krabičku s léky za druhou. Zeptám se jí, kdy budou hotovi, a ona vlídným hlasem odpoví, že brzo, jen musí nejdřív udělat tohle. Je to standardní postup.

Do kuchyně vejde moje nevlastní máma. Sedla do auta a vyrazila z Uppsaly, jakmile jsem jí asi před hodinou zavolala. Celou dobu, co ji znám, a to už brzo bude třicet let, je to žena činu. Když mě v kuchyni vedle policistů obejmě, dnes poprvé se rozbrečím. Ona taky brečí. Vymaním se jí z pevného sevření a řeknu, že si musí vzít Ivana, potřebuje snídaň a čistou plenu, zatím jsem nic z toho nezvládla. Chápe to a udělá, co mi v tom okamžiku pomůže nejvíc. Když mi Ivana bere z náruče, uvědomím si, že jsem ho v nosítku téměř křečovitě tiskla. Moje ruce nevědí, co dělat, když mi syn nesedí na břiše. Je mi špatně. Když se Ivan rozpláče, moje nevlastní máma ho ukolébá, vymění mu plenu za suchou a začne si s ním hrát u rohu stolu, který nezabrali policisté a krabičky s léky. Řekne mi, že moje máma už je taky na cestě. Když se posadím na pohovku v obývacím pokoji, slyším, jak se Ivan směje, a koutkem oka vidím, jak se moje nevlastní máma prodírá okolo policisty k lednici, kde jsou skleničky s dětskou výživou. Teď, když je o Ivana postaráno, se pokusím uvolnit a dát si myšlenky dohromady. Nejde to. Už nikdy do té ložnice nevkročím, pomyslím si. Už nikdy, nikdy. Jinak mám v hlavě prázdko.

Zítřka máš narozeniny a nechceš o tom mluvit. Říkáš, že narozeniny jsou podle tebe nepodstatné a že ti rozhodně nemám kupovat žádný dárek. Tvrdíš, že z narozenin míváš úzkost, protože ti připomínají ubíhající čas a protože si nemyslíš, že jsi v posledních letech udělal něco obzvlášť pozoruhodného. Říkáš, že narozeniny jakožto časové milníky představují nepříjemné upozornění na tvoje lidské nedostatky. Zeptám se tě, jaké nedostatky myslíš, ale tobě je ta otázka nepříjemná a chceš rozhovor na tohle téma ukončit. Odpovíš, že už příliš mnoho let máš pořád tu samou práci, bydlíš na tom samém místě a děláš víceméně pořád ty samé věci. Já si pomyslím, ale nahlas to neřeknu, že jsi zvláštní. Takhle žije většina mých známých. A přesto slaví narozeniny. A teď jsi navíc potkal mě. Už spolu skoro chodíme, ne? To je něco nového, něco velkého, ne? Zajímalo by mě, proč to tak nebereš.

Vídáme se už skoro čtyři týdny a já jsem nervózní z toho, že nevím, co ti mám dát k narozeninám. To je zvláštní začátek vztahu, nedávat si dárky k narozeninám. Rozhodnu se, že něco ti dát musím, ale nevím, co je vhodné pro někoho, kdo na jednu stranu říká, že slavit nechce, ale na druhou stranu je to nejlepší, co mě za posledních deset let potkalo. Je těžké přijít na tu správnou míru, pokouším se najít nějaká vodítka k tomu, co by tě mohlo potěšit, k něčemu, co ti chybí a co potřebuješ. Něco tak akorát.

Tvůj byt mi o tom, co potřebuješ nebo bys třeba chtěl, neprozrazuje vůbec nic. Zdá se, že život v holobytu ti vyhovuje. Netroufám si dát ti nějaké umění. Ani nábytek, to mi přijde příliš, jsme spolu teprve pár týdnů. Možná nádobí do kuchyně? To je teda nudný dárek. Ahoj, tady máš mě, moje srdce a... litinovou pánev. Tak to taky ne. Přemýšlím nad oblečením, ale mám podezření, že jsi vybíravý a nejspíš bys mi ho vrátil, kdyby se ti nelíbilo. Což bych si vzala osobně a dotklo by se mě to. Tvůj šatník je skoro stejně prázdný jako tvůj byt, bě-

hem našeho randění jsem na tobě zatím viděla tři kostkované košile, několik bílých triček, tmavě modrou mikinu a dvoje, možná troje džíny. Často mě napadá, že máš v džínách úžasně nohy. Ty nejhezčí nohy, co jsem kdy viděla. Nechápu, proč s takovýma nohama neděláš modela džín. Pak s tím sněním přestanu. S oblečením se rozhodnu počkat, až tě budu znát o něco líp.

Tajně nahlédnu do tvojí skříňky v koupelně a nijak mě nepřekvapí, že je skoro prázdná. Zato lahvička parfému je skoro plná. Šampon a mýdlo jsou nenápadné. Ještě chvilku se v koupelně zdržím. Trávíš tady hodně času.

Sprchuješ se moc rád a několikrát denně. Tvrdíš, že ti to ve sprše skvěle myslí. Napadají tě tam řešení jak pracovních, tak jiných, existenciálnějších problémů. Je čas na sprchu, vyhrkneš třeba, o dvě vteřiny později zmizíš v koupelně a mě necháš sedět či ležet tam, kde zrovna jsem, v posteli nebo na pohovce, s tělem dosud vytvarovaným podle tvého. Společnou sprchu jsi mi zatím nenabídl a já se nechci vnucovat. Občas nahlédnu do dveří koupelny a vidím tě, jak stojíš ve sprše, nahý a obrácený zády, dlouhýma a podle mě dokonalýma nohama a zadkem ke mně. Sprchovou hlavicí si míříš na hrudník a upíráš pohled do bíle vykachlíčkové zdi. Nevšímneš si mě a já se odtamtud zase tiše vyplížím, vrátím se na svoje opuštěné místo na pohovce. Roztržitě si prohlížím něco v knize nebo mobilu, abych nevypadala až příliš zoufale, až se vrátíš. Vtom mě napadne, že bys možná ocenil závěs do sprchy. Nebo drahé a luxusní mýdlo. Vzápětí všechny nápady zase zavrhnu, všechny je vyhodnotím jako bezcenné.

Ve čtvrtek máš narozeniny a prodloužený víkend, svátek Nanebevstoupení Páně, klepe na dveře. Vzbudíme se po propité noci, jako obvykle propletení, včerejší oblečení se válí zmuchlané na hromadě u postele. Včera jsme se spolu ukázali na jedné z prvních akcí, a když se probudím, v duchu spočítám jména lidí, kteří nás viděli. Jsem hrdá na to, že k tobě

patřím, že jsem žena, kterou ty, podle vlastních slov bývalý osamělý vlk, teď chceš objímat na veřejnosti. Jsem ta, kterou líbáš, ta, s níž se směješ. Myslím si, že spolu záříme. Oba jsme vysocí a klátíme se, vypadáme spíš zvláště než klasicky krásně. Představuju si, jak vyčníváme z davu, a tetelím se přitom blahem.

Ještě spíš, když se odplížím do kuchyně, namažu ti několik krajců a naliju sklenici džusu. Tác nenajdu a napadne mě, že právě to mohl být můj dárek.

Namísto toho jsem ti koupila formu na pečení. Jednou si mi prozradil, že děláš vynikající jablečný koláč, a že až mi ho jednou upečeš, rozteču se blahem. Nakonec jsem nic lepšího nevymyslela. Koupila jsem ti knihu, nenáročný příběh o tom, co jsme se naučili na základce, ale zřejmě jsme to už zapoměli, a formu na pečení. Jsem ze svých dárků v rozpacích, ale teď tu jsou, leží vedle sklenice pomerančového džusu a dvou obložených chlebů. Ze všech sil se svůj stud snažím ignorovat, zhluboka se nadechnu, vykročím k ložnici a začnu zpívat.

ŘÍJEN 2014

Policie už odjela a záchranář předal svůj štafetový kolík, totiž nás, soudnímu lékaři, který přijel potvrdit úmrtí. Aspoň tedy myslím, že to je jeho úkol. Dokážu vnímat jen útržky toho, co mi říká, jeho slova mi létají někde nad hlavou, a ať se snažím poslouchat a rozumět sebevíc, nejde to. Ale lékař už je tady, vešel do ložnice, kde prohlédne tvoje tělo a zjistí, kdy jsi zemřel. Proč jsi zemřel.

Tvoje máma, táta, starší bratr a synovec jsou teď u nás. Moje nevlastní máma je s Ivanem, poblíž a neustále připravená zasáhnout, kdybych ji potřebovala. Mezitím pláče, o mého tátu přišla, když byla moje sestra stejně stará jako Ivan, takže si pamatuje, jaké to je. Navzdory tomu, nebo možná právě

proto, se chová konstruktivně a prakticky. Dělá to, co je nejvíc potřeba. Soustředí se na Ivana. Na činy, které mi to celé usnadňují. Hraje si s ním, udržuje ho nakrmeného a v suchu. Když Ivan chce nakojit, podá mi ho. Potom si ho zase vezme a pokračuje v tiché práci.

Tvůj táta se občas zoufale rozvzlyká, zní to jako nekonečně hluboký žal. Jinak mluví, mele bez ustání, jeho hlas rezonuje místnostmi, jimiž prochází, vzápětí se posadí, zase vstane, jde dál, snaží se pochopit. Chci ho i s tím jeho hlasem vypnout. Já to nechápu, opakuje neustále. Vůbec to nechápu. Chci, aby tu bylo ticho. Tvoje máma mlčí. Její pohled je vzdálený. To je i ten můj. Těkám očima po různých bodech v místnosti, ale žádný z nich pro mě nic neznamena. Skoro nic nevnímám. Tvůj bratr převzal vůdčí roli a teď se chová jako můj ochránce. Drží mě, mluví se mnou šeptem, který mě neřeže do uší, dohlíží na to, abych pila vodu. A teď z tvojí, z naší ložnice vychází lékař. Chce se mi zvracet, nechci slyšet, co mi řekne. Zasyčím na tvého bratra, že do ložnice jít nehodlám. Víím, že lékař čeká, že tam půjdu.

A taky že čeká. Posadí se vedle mě a pomalu mluví. Jako by mluvil k dítěti, k hluchému nebo k někomu, kdo nic nechápe; zřetelně artikuluje a já chápu, že se pokouší vniknout do všeho, před čím jsem se uzavřela. Dělal to už mnohokrát.

Carolino, teď mě poslouvejte. Řeknu vám o tom, co se stalo, všechno, co víím. Vnímáte mě? Ptejte se mě, na co jen chcete, pokusím se vám odpovědět tak, abyste to pochopila. Aksel zemřel dnes v noci ve spánku, nejspíš jen pár hodin před tím, než jste vstoupila do ložnice. Nemůžu s jistotou říct, proč zemřel. Jeho tělo nic neprozrazuje. Nejspíš mu selhalo srdce. Před stanovením příčiny úmrtí budeme muset udělat několik vyšetření. Ale Carolino, poslouvejte mě – zemřel bezbolestně, slyšíte, nebolelo ho to, když umíral. Došlo k tomu ve spánku, spal stejně, jako spal každou noc. Je důležité, abyste mě teď poslouchala, po nějaké době, až to všechno zpracujete,

budete ráda, že to víte. Zemřel bezbolestně a nejspíš se ani nevzbudil. Chci, abyste pochopila, Carolino, že kdybyste v té chvíli byla v ložnici, vůbec nic by to nezměnilo. Stejně byste ho nedokázala zachránit. Když se někomu zastaví srdce tak jako Akselovi, většinou s tím vůbec nic nezmůžeme, s takovou zástavou srdce bychom ho nejspíš nedokázali zachránit, ani kdyby zrovna ležel v nemocnici. Dnes vám ještě nedokážu říct, proč se mu zastavilo srdce, ale někdy k tomu prostě může dojít. Říká se tomu akutní srdeční selhání. Nezdá se, že by trpěl. A vy jste nemohla udělat nic, co by to změnilo, ani kdybyste ležela vedle něj nebo zavolala záchranku dřív. Za chvíli přijede auto a odveze Akselovo tělo na soudní lékařství do Solny. Nebude to pro vás příjemný pohled. Myslím, že byste odsud měli brzo odjet. Na soudním lékařství provedou pitvu a různá vyšetření, aby stanovili přesnou příčinu smrti. Policie vám přidělí kontaktní osobu, které budete moc volat s jakýmikoli otázkami. Chápu, že je toho na vás teď hodně. Ale než Akselovo tělo odvezeme, chci, abyste se s ním šla do ložnice rozloučit, bývá to...

Ne.

Ne.

Ne.

To nedokážu.

Když napnu všechny síly, abych vyslechla lékaře a pochopila, co mi říká, probudím se ze své pasivní mlhy. Teď se dostal k tomu, čeho se děším. Nechci tam jít. Nepotřebuju to. Nedokážu to, říkám. Udělala jsem to, když mi zemřel táta, a udělala jsem to, když zemřela babička, ale teď to nedokážu. Nejde to.

Složím se. Otřásám se pláčem, z nosu mi teče a umažu košili tvému staršímu bratrovi, který mě sevře v pevném objetí, zmizím v jeho náruči a už nikdy ji nechci opustit. Ty to zvládneš, řekne mi, šeptá mi do ucha, nudle mi nejspíš teče

i ušima, on ale pořád šeptá a pevně mě drží. Půjdeme tam spolu, řekne. Uděláme to. Je to důležité.

Nevím, jak dlouho tam stojíme. Ale tvoji rodiče, moje nevlastní máma a Ivan byli do té chvíle u tebe. Teď nás tady obklopí, sevrou nás v neohrabaném objetí a skoro mě uduší, nemám vzduch, všude okolo mě jsou jejich paže, nemůžu dýchat. Říkají mi, že v pokoji je to dobré, že vypadáš úplně klidně a že jít tam mi pomůže.

Vzdám se. Musím uniknout jejich náručím, potřebuju zase dýchat vlastní vzduch a toho se mi nedostane, jestli za tebou naposledy nepříjdu. Tvůj starší bratr mě stiskne a jdeme dovnitř, spolu, naposledy se s tebou rozloučit. Když překračujeme práh, zavru oči.

KVĚTEN 2009

Celý den jsme se procházeli a těsně po obědě jsi mi řekl, že to jsou ty nejlepší narozeniny, co si pamatuješ. V Tantoském hájku jsme si udělali piknik a ty jsi mě držel za ruku. Tam jsi poprvé zjistil, že si koušu nehty. Prohlédl sis je, tu část těla, za kterou se nejvíc stydím, která prozrazuje mou nervózní povahu a nedostatek sebeovládání, ale měla jsem dojem, že tě neodpuzují. Prozkoumal jsi, políbil a pohladil hrbolaté okraje mých krátkých nehtů a po chvíli jsi řekl, spíš jako konstatování než odsouzení, že mám prsty kytaristky. Srdce se mi rozbušilo studem, cítila jsem, jak rudnu. Nesnáším, když si někdo zblízka prohlíží moje prsty, ale teď jsi to byl ty a bylo to zapotřebí. Mým záměrem je, abychom se já a moje prsty ve tvém životě staly opakujícím se motivem. Vlastně chci, aby moje prsty od teď byly s tvým tělem v neustálém kontaktu.

Přijde odpoledne a tvoje nálada se najednou změní. Nejsm schopná rozluštit, co se děje. Už se nesměješ mým žertům a čím dál častěji zíráš do prázdna. Tvoje příspěvky do

konverzace taky vážnou. Zdá se, že o něčem přemýšlíš. Už mě neobjímáš, když kráčíme. Snažím se působit uvolněně, mluvím víc než předtím, žertuju víc než předtím, ale ty už tu se mnou nejsi. Ve snaze ovládnout situaci a zbytek dne navrhnu, abychom si zašli na večeři a pár drinků na zahrádku klubu, který máme oba rádi. Dnes večer tam hraje jedna kapela, znám jejich zpěváka a doufám, že se ti bude líbit. Začnu ti vyprávět o jeho úžasném hlase, srovnávám ho s Neilem Youngem, vykládám ti zábavné historky ze zpěvákovy soukromého života. Ty se na mě podíváš, najednou zase duchem přítomný, a přerušíš příval mých slov.

Jestli ti to nebude vadit, půjdu domů a budu dnes večer sám, řekneš.

Jasně, že mi to nevadí, vůbec ne, v pohodě, souhlasím. Až příliš nadšeně. Nemyslím to upřímně.

Potom už se to seběhne rychle. O průběhu večera je rozhodnuto, dohodli jsme se, že si půjdeme každý svou cestou, a proč to neudělat rovnou. Takhle zřejmě uvažuješ. Mám dojem, že se ti ulevilo. V horní části Hornské ulice mi vlepíš rychlou pusu na tvář a vzápětí už vidím tvoje záda a tvoje dlouhé, v džínách dokonalé nohy rychle kráčet směrem k domovu. Dívám se, jak si dáváš do uší sluchátka a pak si přes hlavu přetahuješ kapuci. Připadá mi, že teď máš lehčí krok, tvoje záda vypadají téměř šťastně. Dál tam stojím a dívám se za tebou, jsem připravená ti zamávat, jestli se otočíš. Ty se však neotočíš. Tvoje silueta mizí ulicí, a když už jsi tak malý, že zanikáš mezi kolemjdoucími, otočím se i já. Netuším, co se právě stalo, a přemýšlím, kdy si zase napíšeme.

Jdu ven, oslavit tvoje narozeniny bez tebe. Na zahrádce potkám několik přátel, ale po zbytek večera a noci nedokážu myslet na nic jiného. Moje dobrá nálada je úplně pryč. Bez tebe po svém boku se už nedokážu bavit. A ty jsi teď doma. Asi. Vypadal jsi, že máš radost, že jdeš domů, radost, že mě opouštíš. Cítím, že se mi ozveš až zítra ráno. Bolí to.

Ležíš v posteli a já tě hladím po tváři. Jako bys to nebyl ty. Je to tělo, tvoje tělo, ale ty tady už nejsi. Mám dojem, že lékař sjednotil odstín tvou pleť, možná ti pokrýl tvář vrstvou pudru. Oči máš teď zavřené a celé tvoje tělo zakrývá peřina. Zpod ní ti už na okraji postele nevyčuhuje noha. Ležíš tu mrtvý a já chápu, že smyslem je, aby moje poslední vzpomínka na tebe byla hezká, abych tě viděla, jak pokojně tady ležíš. Taky vím, že tomu tak nikdy nebude. Teď už jsi jen tělo. Tělo, které lékař upravil, aby nám dal možnost se rozloučit.

Už nevypadáš jako ty. Vypadáš jako všechny ostatní mrtvolky, které jsem kdy viděla. Vypadáš, jako vypadali můj táta a moje babička, když zemřeli. Ležíš tu uhlazený a nehybný. Upravený, studený, bledý a... nepřítomný. Ještě než jsem otevřela oči, když mě tvůj bratr dovedl k posteli, věděla jsem, že budeš vypadat přesně takhle. A já vím, že takhle si tě jako mrtvého pamatovat nebudu. Tebe jako mrtvého jsem už viděla. To jsi tady byl jen ty, já a Ivan.

Chybí mi, jak jsi vypadal dnes ráno. Chybí mi tvoje pomáčkaná tvář, pootevřené oko, chladný kotník a ta podivná poloha, jak jsi ležel zabořený do polštáře. Chybí mi, jak jsi vypadal ještě před chvílí. Chybí mi to poslední z tebe, co bylo soukromé, poslední okamžik, kdy jsme tady byli jen my.

Pohládím tě po tváři a zašeptám sbohem. Přitom vidím samu sebe zvenčí a stydím se za to, že nepláču víc. Tvůj bratr pláče, poprvé od chvíle, kdy přišel, mu po tváři stékají slzy. Když na tebe mluví, dusí pláč, ale hlas má pořád stejně dutý. Skloní se k tobě. Sbohem, bratříčku, řekne. Políbí tě na čelo. Bratříčku, zašeptá. Opatrně tě obejmeme, aniž by nadzvedl příkrývku nebo pohnul tvými pažemi. Zaboří tvář do polštáře vedle tvou. Bráško můj nejmilejší, slyším z polštáře.

Odvrátím pohled, mám pocit, že překážím, jsem jako nedobrovolný vetřelec v intimní chvíli. Už chci pryč. Věděla jsem, že se budu cítit takhle. Udělala jsem to z povinnosti.

Ted' už mám splněno. Tvůj bratr tě naposledy pohladí po tváři. Vyjdeme z pokoje a to je naposledy, co jsem tě viděla.

ČERVEN 2009

Přejdeme louku a kráčíme okolo výběhu pro koně. Mám pocit, jako bychom byli na venkově, a přitom jsme jeli jen osmnáct minut autobusem z centra. Chceš mi ukázat, kde jsi vyrůstal, a nadšeně mi vykládáš o každém trávníku, příkopu a kopečku, který míváme. V tamhletom domě bydlel jeden divný děda, když jsme byli malí, ukazuješ na chátrající barabiznu na kopci. Tamhle jsem jednou usnul po cestě domů z mejdanu, ukazuješ na krajnici vedle hlubokého příkopu. Na druhé straně cesty se rozkládá výběh pro koně. Zastavím se, přeskočím příkop, stoupnu si k elektrickému ohradníku a jednoho z koní, kteří se opodál pasou, se pokusím přilákat k sobě. Nepodaří se mi to. Je začátek června a tráva ve výběhu je světle zelená. Žádný z koní očividně nechápe, proč by měl chodit blíž k ohradníku, odkud na ně volám. Jsem zklamaná. Bylo by hezké přičichnout mu k nozdram. Navíc se chci vydýchat a naši poslední dnešní chvíli o samotě ještě o něco protáhnout. Brzo se mám poprvé setkat s tvými rodiči. Jsem trochu nervózní.

Překvapilo mě, když ses mě zeptal, jestli sem chci jet s tebou. Nestýkáme se zas tak dlouho. Pokud vím, tak o sobě zatím nemluvíš jako o mém klukovi. A o mně jako o svojí holce. Pochopila jsem, že jsem někdo, s kým se „vídáš“. „Líbím“ se ti. A přesto mě chceš vzít k rodičům, představit mě jim. Mate mě to. Nedokážu pochopit, co od toho vlastně čekáš. Něžnými slovy šetříš, ale s rodiči se mám setkat hned. Nejde mi to dohromady, nevím, na čem vlastně jsem. Mám podezření, že kvůli tomu se do tebe zamilovávám ještě víc.

O svých rodičích toho ostatně moc nenamluvíš. Hned na začátku jsi prohlásil, že z dětství žádná traumata nemáš, že

o něm vlastně ani nemáš moc co říct. Podvědomě mě napadlo, že tohle říkají právě lidé s těmi největšími traumaty. Já sama si myslím, že jich mám celou řadu. Moji rodiče se rozvedli, když mi bylo osm, a když se máma odstěhovala z našeho domu do nedalekého bytu, zdrtilo mě to. Když mi bylo devět, táta se zamiloval do mámy mojí kamarádky na dopisování, a to mě taky zdrtilo. V nově zformované rodině jsme se ze Stockholmu odstěhovali na farmu do kraje Västmanland. To mi bylo dvanáct. Během puberty jsem se mámě vzdalovala čím dál víc. Když mi bylo sedmnáct, táta dostal rakovinu a o rok později zemřel. Když se mě někdo zeptá na moje traumata z dětství, naservíruju mu je bez okolků jako chlebičky. Dávám je na odiv jako šperky a nechápu, proč ty ne. Je vážně možné, že žádná nemáš?

Od té doby se snažím vyzvídat. Odkud jsi? Jací jsou tvoji rodiče? Opravdu spolu žijí už od mládí, pořídili si čtyři děti a mezi nejstarším a nejmladším je rozdíl čtyřiaadvacet let? Jak vypadala tvoje mladická vzpoura? Žádná nebyla? Co jsi dělal ve volném čase? Jaký jsi byl na prvním stupni, na druhém a na střední? Kdo byl tvůj oblíbený sourozenec a proč? Kdo ti poprvé zlomil srdce? Kdo tě vychoval, odkud pocházíš, o čem jste spolu mluvili u večeře? Jak ses stal tím, kým jsi?

Díky tomu, že v posledních týdnech se v tvojí fyzické blízkosti ocitám čím dál častěji, dospěju k závěru, že nejbliž máš k mámě. Často si voláte, skoro každý den. Během těch hovorů zníš úsečně, skoro nepřátelsky. Říkáš jí, ať nekouří, když telefonuje, ať mluví k věci a že to, co ti říká, už víš. Občas to zní, jako by sis myslel, že tě obtěžuje, i když jsi jí zavolal ty sám. Slyšela jsem už, jak jsi jí zavolal a ani ne za minutu se na ni osopil. Ale každý rozhovor končíš slovem „pusu“ a někdy, než to položíte, jí dokonce řekneš „mám tě rád“. Někdy jí zavoláš hned poté, co jste se rozloučili, a omluvíš se, že jsi byl protivný. Celé mě to mate. Na tvoje rodiče jsem velmi zvědavá. Už za chvíli je poznám a najednou si ten okamžik chci nechat na později.

Po čtvrt hodinové procházce jsme na místě. Odbočíme z úzké lesní cesty a před námi se objeví hnědý hranatý domek stojící v zadní části velké zahrady. Dům je omšelý, na fasádě jsou skvrny a střecha je porostlá mechem. K domu vede štěrkem vysypaná cesta, zahradu nalevo i napravo od ní pokrývá tráva. Na jedné straně roste jabloň, na druhé obrovský záhon malin, největší, jaký jsem kdy viděla. Napočítám pět řad, každá je přes deset metrů dlouhá a keře jsou dokonce vyšší než ty. Musejí mít aspoň dva metry. Pustíš mou ruku a vejdeš mezi maliníky, abys keře mohl prozkoumat zblízka. Já stojím vedle tebe a říkám páni a ty bláho. Najednou se objeví tvůj táta.

S rozježenými vlasy, křivým nosem, brýlemi nakřivo, flekatými montérkami, špínou za nehty a hlubokým hlasem, který ani omylem nepřipomíná tvůj jasný a jemný, vypadá přesně jako to, čím je: učitel. V dílnách. Jeho světle modré oči se dívají přímo na mě, neuhýbají, je zvědavý a natahuje ke mně ruku. Má pevný stisk, moje dlaň je v jeho jako dlaň dítěte. Trochu to bolí, když mi ji tiskne. Drží mě dlouho. Pokuším se mu stisk oplatit, ale nejde to. Moje ruka je v té jeho úplně ztracená.

Tvůj táta mě přivítá a vzápětí se přidá k tobě, pořád ještě stojíš v záhonu malin a prohlížíš si letošní keře. Potom ti dá dlouhou přednášku o letošní očekávané úrodě. Náš malinový záhon je vidět i na Google Earth, vypráví hrdě. Potom dál mluví o malinách. Jak zimní a jarní počasí sklizeň každý rok ovlivňuje. Jak se keře hnojí. Že ve špatném roce maliny vydrží jen přes zimu, a to si mám uvědomit, že palačinky s malinami snídáte každý den. Zeptá se, jestli jsi mi řekl, že jsi celé dětství snídal palačinky s malinami. Řekl, potvrdím horlivě, chci tvého tátu povzbudit, když vidím, jak je na maliny a obří keře pyšný. Spokojeně se zachechtá a mluví dál, pusa mu jede. Museli jsme do dílny přikoupit další mrazák jen na maliny, vypráví. Lepší maliny než ty naše nenajdeš, chlubí se. Brzo je sama ochutnáš, slibuje.

Stojíme tam docela dlouho. Tátovo nadšení a záplava slov mě uklidňují. Rád vypráví a já ráda poslouchám. Vcítuju se

do vyprávění. Tahle dynamika mi dokonale sedí. Tvůj táta má vřelý a upřímný pohled, skoro jako dítě. Když si z něj utahuješ, sám sobě se směje. Napadne mě: bude to v pohodě. A říkám si, že už chápu, kde jsi přišel k té své upřímné, velkorysé schopnosti nikdy se nezakecat, jít vždycky přímo k věci, i když to bolí.

Komentovaná prohlídka keřů skončí, když tátu přerušíš a řekneš mu, že půjdeme dovnitř. Zeptá se mě, jestli piju kávu, a něco v jeho pohledu mi prozrazuje, že se neptá jen tak pro nic za nic. Když odpovím, že samozřejmě, rozzáří se jako sluníčko, prohlásí, že konečně s ním v tomhle domě bude někdo pít kafe, vezme mě pod paží a společně vykročíme k domu.

ŘÍJEN 2014

Je dopoledne, ale já mám pocit, jako bych byla vzhůru celé roky. Ve čtvrt na dvanáct nám soudní lékař řekl, abychom odešli z bytu a nemuseli se dívat, jak tvoje tělo nakládají do pohřebního vozu a odvázejí do Ústavu soudního lékařství. Brzo tě začnou pitvat. Chtějí stanovit příčinu smrti. Vyloučit, že jsi zemřel jiným než přirozeným způsobem. Ať už v téhle situaci považují za přirozené cokoli. Nejsm si tím jistá. Ale chápu to tak, že teď jsi součástí policejního vyšetřování, takhle to chodí vždycky, když nějaký mladý člověk náhle a nevysvětlitelně zemře, policejní vyšetřování je standardní postup a děje se v zájmu ochrany zesnulého a jeho příbuzných. Chtějí si být jistí. Můžou uplynout celé měsíce, než si budou jistí. Co když jsem i já součástí policejního vyšetřování? Co když jsem hlavní podezřelá, protože jsem ve spojitosti s tvou smrtí spáchala zločin? Nevím. Nechápu. Nedokážu na to myslet.

Pomalou a neohrabaně se pohybujeme po bytě, tvoje máma, táta, starší bratr a já. Snažíme se vymyslet, kam půjdeme. Nejsme schopní uvažovat nad budoucností vzdálenější než pár

následujících hodin, takže se shodneme na tom, že se vydáme do domu tvého staršího bratra, což je odsud čtvrt hodiny autem. Teď jen musíme přijít na to, jak se tam dostaneme. Zvládnou bratr a táta řídit? Odvážím se jet s Ivanem s některým z nich? Jakou mám jinou možnost? Jít na metro nebo autobus mi teď připadá nad moje síly. Začnu si balit tašku.

Ivanovy pleny. Několik skleniček dětské výživy. Jedno náhradní oblečení pro mě, jedno pro Ivana. Netuším, kde dnes budu spát. Jsem hrozně zpomalená, a jak tak procházím mezi pokoji, často se někde zastavím a zadívám se do prázdna. Ložnici se vyhýbám. Ivan je s mojí nevlastní mámou a pořád něco žvatlá, ona zase pořád někam volá, snaží se sehnat dětskou sedačku do auta, protože si uvědomuje, že ji od teď bude potřebovat, a nikdy nebyla ten typ, co nejdřív dvakrát měří a až potom řeže. Dvě moje kamarádky jsou už na cestě k dobře zásobené benzínce, aby tam sedačku koupily. Slyším úryvky hovorů a rozhovorů týkajících se mě, ale nedokážu si dát dohromady celek. Jsem nervózní z toho, že k nám do předsíně za chvíli přijdou řidiči pohřebního vozu. Nechci je vidět, nechci vidět to auto, snažím se si pospíšit.

ČERVEN 2009

Tvoje máma je krásná a vedle tvého výstředního táty působí chladně. Její světle modré oči září, jsou stejné, jako máte ty i táta. Přistihnu se při úvaze, jestli je právě tohle vzájemně zaujalo, když se v mládí poprvé setkali. Dva páry zářivých světle modrých očí, které se seznámily někdy začátkem šedesátých let. Je to hezká představa.

Má výrazné lícni kosti, rudé rty, vysoko vyčesané havraní vlasy a dlouhé, tmavě červené nehty. Je štíhlá a já si pomyslím, že vypadá, jako by byla v mém věku, a ne jako žena před důchodem, která porodila čtyři děti. Na sobě má černé šaty a do půli lýtek sahající tmavě šedý svetr. Je opravdu elegantní.

Cítím se vedle ní jako vandrák. Ve srovnání s tvým tátou vypadá soustředěně a důstojně a mám pocit, jako by mě tajuplně pozorovala. Ona si mě taky prohlíží, ale diskrétněji než tvůj otec, a mě to donutí opustit roli pasivního návštěvníka-pozorovatele. Při setkání s tvou matkou se chci ukázat. Dát najevo, že to dokážu. Ať je to cokoli. Možná to, že jsem hodna jejího syna.

Nálada v kuchyni, kde se tvůj táta piplá s kávou, tvoje máma zdvořile konverzuje a ty sám neklidně přecházíš mezi kuchyňským stolem a ledničkou, ve mně navozuje pocit, že je to poprvé, co sis domů přivedl přítelkyni. Nebo tu, s níž se „vídáš“, abych použila tvůj výraz. Všichni okolo sebe chodíte po špičkách a nejméně asi okolo mě. Občas se rozhostí ticho, a když někdo nečekaně promluví – obvykle tvůj táta –, přeruší tak někoho – obvykle tvou mámu –, kdo se právě nadechl, aby prolomil ticho a něco řekl. Jen to řekni. Ne, ty to řekni. Ne, ty, nechtěl jsem říct nic důležitého. Smích.

Z kuchyně se vydáme na prohlídku domu a já se dozvím celý příběh o tom, jak jste se sem přistěhovali, když ti bylo šest nebo sedm let. Předtím jste bydleli v úžasném domě, ve velkém komunitním bydlení u jezera. Ale v osmdesátých letech najednou město chtělo ten dům a pozemek zpátky, a tak vám přidělilo tohle. A vám to stačilo. Tvůj táta zdůrazní, že s komunitním bydlením a obřím domem u jezera se to nedá srovnávat, ale zůstali jste tady. Nakonec se tu máte docela dobře.

Za stovkami pokojových rostlin prosvítají okna a stěny vypadají jako džungle. Police jsou tak přečpané knihami, že se zdá, jako by zdi obývacího pokoje tvořily jenom knihy, nic jiného. Mezi pokoji se nonšalantně pohybuje šest koček, vyskakují na nábytek a zase seskakují, odpočívají na pohovce a kuchyňským oknem vycházejí nejprve na balkon a potom na zahradu. Tvoji rodiče mi vyjmenují jejich jména a povahy, a i když je to nesplnitelný úkol, na jména nemám hlavu, pokusím se zapamatovat si je. Je očividné, že vaši svoje kočky milují. Popisují mi jejich povahy, jako by to byly jejich vlastní děti.

A podle stěn soudím, že milují i svoje knihy. Pokradmu si prohlédnu knihovny a spatřím úctyhodnou sbírku tisíců hřbetů knih. Tísni se tam romány, detektivky, historické paměti, knihy o politice, biografie a můj oblíbený žánr: psychologie. Mají spoustu knih o psychologii. Nejspíš proto, že tvoje máma pracuje jako terapeutka. Začnu si v jedné listovat a tvůj táta zmizí v kuchyni, aby se mohl dál věnovat kávě. Ty jdeš za ním. Slyším, jak se bavíte o politice. Něco o Peru Albinu Hanssonovi a folkhemmetu, švédském konceptu sociálního státu. *Volkskommune*, překřikuje tvůj táta konvici na vodu. Útržkovitě slyším, jak se přesouváte k tématu Národně socialistické německé dělnické strany. Všimla jsem si už, že se zajímáš o politiku a historii, a cítím se kvůli tomu nevzdělaná a hloupá, takže když jsme sami, měním téma. Teď si povídáš s tátou v kuchyni. Já se na chvíli zdržím u knih o psychologii.

Máma tady zůstala se mnou. Začneme si povídat o knize, kterou držím v ruce. Zeptá se, jestli mě tohle téma zajímá, a já odpovím, že ano. Přiznám se, že sním o tom, že bych někdy v budoucnu vystudovala psychologii. Ona se zájmem přikývne a začne se vyptávat, kde teď pracuju. V krátkosti jí shrnu svou dosavadní kariéru, popíšu jí své roky v knihkupectví, krátké působení ve filmovém průmyslu, noviny, pro něž jsem psala, a to, že dnes dělám v hudební branži – koncerty. Zeptá se, co to znamená v praxi, a já jí to vysvětlím. Hodně práce pozdě do noci. Nemyslím si, že bych to dělala až do důchodu, slyším se říkat a uvědomuju si, že to je pravda. Už mezi námi začíná vznikat důvěrná atmosféra. Vrátime se k počátečnímu tématu a já se jí zeptám, čemu se v psychiatrii věnuje. Začne mi to popisovat. Když jsme samy, rozhovor plyne snadněji, po vašem odchodu jsme se naladily na stejnou vlnu. Je dobrá posluchačka a rozvážná vypravěčka a po chvílce se mě už opatrně vyptává, jak jsme se seznámili, ty a já. Mám pocit, že odpovídám na otázku, na niž už odpověď zná, ale stejně jí to řeknu. Povyprávím jí o té párty, o tom, kdo jsou naši společní

přátelé a jak dlouho se vídáme. Tvoje máma poslouchá a přikyvuje. Uvažuju, jestli mě schválí. Mám pocit, že ano.

U večere o několik hodin později udělá tvůj táta to, co v následujících letech ještě mnohokrát. Vyhrkne otázku, která mu právě přišla na mysl, aniž si ji nějak promyslí nebo vhodné zformuluje. Zdá se, že to má ve zvyku; co na srdci, to na jazyku. Napůl otázka, napůl neúmyslná urážka.

Takže, Carro – mimochodem, můžeme ti říkat Carro? Co na našem... divném synovi vlastně vidíš? S takovým natvrdlým samotářem určitě není snadné žít. Tím chci říct, něco tě na něm asi muselo zaujmout.

U stolu se rozhostí náhlé ticho. Máma se zasměje, jako by onu až příliš přímou otázku chtěla zlehčit. Nenápadně na tebe pohlédne, já taky, ale tobě to jako podivná otázka oči-vidně nepřipadá. Dál jíš s očima upřenýma na talíř, na salát, hranolky a vysokou roštěnou, kterou táta před chvílí ugriloval na balkoně. Uvědomím si, že všichni čekají na mou odpověď, a rozhodnu se odpovědět stejně přímo, jako se mě zeptal. Přijde mi to tak nejjednodušší. Zadívám se tvému otci do očí.

Je to ten nejmilejší člověk, jakého jsem kdy potkala.

Opět se rozhostí ticho. Vteřina, možná dvě. Během nich se nad svými slovy stihnu zastydět. Zatím jsem s tebou takhle upřímně nemluvila, žádné takové něžnosti jsme si ještě neříkali, a já to teď udělala před tvými rodiči. Cítím, jak rudnu. Neodvážuju se podívat tvým směrem, takže dál upřeně sleduju tvého tátu, který přikyvuje a zdá se, že je s mou odpovědí spokojen. Ty se mi do očí nepodíváš, ale vidím, že se usmíváš do talíře. Zdá se, že tě moje slova potěšila.

Znovu se pustíme do jídla, konverzace se stočí na šedesátá a sedmdesátá léta a já poprvé, ale ne naposledy poslouchám, jak se tvoji rodiče seznámili, jaká byla tehdy doba, jací byli jejich rodiče, poslouchám o demonstracích, jilmech v Královském parku a legračních příhodách z let strávených

v komunitním bydlení. Je to zábavné vyprávění. Zdá se, že mají za sebou dlouhý život plný zážitků. Vypráví táta a máma ho opravuje a doplňuje. Poslouchám jejich příběh a dobře se bavím. Uvolním se, záře reflektorů už není namířena na mě. Dnes večer už na mě a moje záměry s tebou nejspíš nedojde. Ani na další vyzvídání ohledně toho, kdo jsem a co mám za sebou. Brzo se s nimi rozloučíme a nasedneme na autobus zpět do města.

Když o chvíli později opravdu dojde na loučení, jsem si vcelku jistá, že se mi podařilo si tvoje rodiče získat. Cítila jsem to, když mě na chodbě objali a řekli, ať je zase někdy přijedeme navštívit. Cítila jsem to v pohledu mámy, když jsem u večere přiznala, co na tobě vidím, a když táta chtěl začít plánovat společný letní výlet, na který můžeme za několik týdnů vyrazit. Jsem si skoro jistá, že tvoji rodiče jsou teď v mém týmu, v našem společném týmu, a užívám si to. Je nás čím dál víc. Brzo budeme malá armáda. Brzo už budeš pochybovat jen ty. Určitě se mi podaří tě přemluvit.

ŘÍJEN 2014

Když přijedeme k tvému bratrovi, skoro všichni se zhroučíme. Střídáme se v záchvatech pláče. Já svůj první dostanu u stolu v kuchyni. Nedokážu to zadržet, hlasitě řvu jako malé dítě a vysvětluju všem, co se v kuchyni shromáždili – tvému mladšímu bratrovi, svojí mámě a dvěma nejbližším kamarádkám –, jak hnusná a špatná partnerka jsem v poslední době byla. Jsem si jistá, že to já jsem tě zabila. Je to moje chyba, že jsi zemřel, jestli ne přímo, tak aspoň nepřímou. Tvoje srdce nezvládlo stres ze života se mnou. Neustále jsem tě hnala dál tempem, které ti nevyhovovalo. Několikrát jsi mi naznačoval, že jsi vyčerpaný. Já ale nepřestala. Tvoje srdce puklo, protože jsem ho rozbila já. Doslova. Všechno je to moje vina. Nikdy si to neodpustím. Zabila jsem člověka. Zabila jsem Ivanovi

tátu. Ivan neprožije dětství se dvěma rodiči. Všechno je to moje vina.

Tvůj táta mě přeruší, hlasitě pronese, přestaň, Carro, takhle nesmíš přemýšlet. Dodá, že já jsem to nejlepší, co tě v životě potkalo, že teď to asi nechápu, jenže oni svého syna znali třicet čtyři let, takže pardon, ale dobře vědí, o čem mluvím. Viděli jsme, jak s tebou rozkvetl, řekne. Byl s tebou šťastný. Tak to prostě je, to je bez debat. Probudila jsi Aksela k životu a spolu s Ivanem jste dali jeho existenci smysl. Přestaň s tím, zopakuje, ale teď se zlomí hlas jemu, je načase, aby v pláči pokračoval on. Já ztichnu. Rozbolí mě hlava. Mám mastné vlasy a tvář pokrytou lesklou vrstvičkou slz a potu. Řeknu, že se chci osprchovat, ale nepodařilo se mi sbalit si s sebou čisté oblečení. Manželka tvého bratra, která ještě před chvílí byla moje švagrová, ale teď nevím, jak o ní mám mluvit, mi pomůže vyjít do patra a dá mi pár čistých ponožek a ručnick. Navrhne mi, ať si po sprše lehnu do jejich postele a trochu si odpočinu. O Ivana se postarají. Ivan se má dobře, ujišťuje mě. Uvědomím si, že jsem si na Ivana už dlouho nevzpomněla. Kde vůbec je? Jak se má? Kde je moje nevlastní máma?

Najdu je v obývacím pokoji. Ivan se plazí po podlaze a ona sedí vedle něj. Zeptám se jí, kdy naposledy jedl, nevybavuju si z dnešního dne žádné detaily. Připomene mi, že jsem ho kojila těsně před odjezdem z bytu. Spočítáme, že od té doby uplynulo několik hodin. Vezmu Ivana do náruče a znovu ho nakrmím. Hltavě pije. Dívám se, jak jeho malinké tvářičky sají moje mléko, které pořád ještě teče, ale v nejbližších týdnech možná téct přestane. Víím, že to je obvyklá reakce na šok a trauma. Mojí nevlastní matce totiž došlo mléko v den, kdy zemřel táta. Nedokážu se na Ivana dívat. Jeho nevinná tvářička, jeho ouška, která vypadají přesně jako tvoje, můj syn si tady leží a vůbec si neuvědomuje, čím si právě prošel. Co navždy změní jeho život. Ještě neví, že bude vyrůstat bez táty a že nejspíš, s velkou pravděpodobností, je to vina jeho mámy, že mu zemřel táta. Pije, mlaská a jednou ručkou mě drží za

tričko, které jsem si vyhrnula do podpaží, abych mohla kojít. Cítím, že páchnu potem.

Musím pryč. Rychle dokojím a opět s pláčem vyjdu z místnosti. Ivana se zase ujme nevlastní máma a pokračuje v tom, co dělala dosud, dál Ivana chrání. Vyjdu po schodišti v domě tvého bratra. Na zdech visí portréty jeho rodiny. Jeden z nich představuje tebe. Je ti na něm sedm nebo osm let. Fotografie je černobílá. Směješ se do objektivu. Odvrátím pohled, už nemám sílu. Musím spát.

ČERVEN 2009

Ta tvoje odtažitost mi začíná vadit. Vídáme se už dva měsíce, ale nikdy si se mnou nechceš dělat plány. Svůj soukromý čas si chráníš a tvrdíš, že ho potřebuješ. O svých plánech na letní slunovrat mluvíš neurčitě, říkáš, že možná něco vymyslíme. Možná. Já žádné plány na slunovrat nemám. Chci být s tebou. Ty sis to však dnes rozmyslel, venku prší, a tak jsi prohlásil, že nic společně podniknout nechceš, máš nějakou práci a nejradši bys byl sám.

Dnes mám na tebe hrozný vztek. Potřebuju si ho vybít a trvám na tom, že se u tebe přes den na chvíli zastavím. Stejně jsi doma. A já stejně nemám žádné plány. Musíme si promluvit, řeknu. Ty na to, že jasně, stav se, a já v autobuse na cestě mezi našimi byty začínám přemýšlet, co ti vlastně chci říct. Neudělal jsi nic vyložené špatně. Je snad můj hněv jen lest mého mozku, trik, jak se ti vnutit, dostat se hlouběji do tvé sféry? Je to, co nazývám vztekem, ve skutečnosti něco jiného? Nevím. A autobus je najednou v cíli. Celé mi to připadá čím dál trapnější.

Když zazvoním u tvých dveří, už se nezlobím, a když mě obejměš, odvedeš mě do obývacího pokoje a na pohovce chytíš za ruku, musím se přemáhat, abych nepředla jako kotě. Zeptáš se mě, o čem jsem chtěla mluvit, a mně se rozbuší srd-

ce. Je to přece jen zvláštní. Zhluboka se nadechnu a pokusím se sebrat odvalu. Pokusím se ti vysvětlit, že se chci vídat častěji než teď, že těžko snáším tvoji odtažitost a chvíle, kdy se přede mnou uzavřeš. Ty posloucháš, přikyvuješ a říkáš, že chápeš, jak to myslím, ale že takový prostě jsi. Vždycky jsi byl takový. Řekneš, že mě máš moc rád, a mě to znovu rozčílí. Proč říkáš jen, že mě máš rád, pomyslím si, ale nezeptám se tě přímo. Který dospělý říká, že má někoho rád? Proč mě máš jenom rád? Proč nejsi bláznivě zamilovaný stejně jako já?

Nemám odvalu tvůj výběr slov zkritizovat, takže mlčím. Předstírám, že rozumím, přikyvuju, když mluvíš, protože mi najednou připadá, že v sázce je mnoho. Náš rozhovor pomalu klopýtá, vážne a končí, a když od tebe odcházím na mejdan o pár bloků dál, pokouším se sama sebe přesvědčit, že to dopadlo dobře, ten náš první skutečně vážný rozhovor. S trochou dobré vůle to dokonce můžeme nazvat svou první hádkou. I když jsme se nepohádali. I když jsem se skoro nezlobila. Ale je dobře, uvažuju, že jsem ti ukázala, co cítím a kdo jsem, a že ty, ty... ty jsi řekl dost.

V noci mi napíšeš zprávu, že k tobě klidně můžu přijít přespat, a i když chci být hrdá a odmítnout, nedokážu to. Přijdu pokaždé, když mě zavoláš, a ty mě voláš až příliš zřídka.

ŘÍJEN 2014

Na konci dne jsem odjela do Uppsalý ke své nevlastní mámě. Teď jsem tady. Opět s Ivanem, ve tmě v cizí posteli, neschopná usnout. Je osm hodin, nebo možná dvanáct, netuším.

Dozvěděla jsem se, že moji přátelé a můj bratr jsou dnes večer u nás v bytě. Společně zařizují, co je jen napadne, a přitom se starají o naši osamělou kočku. Kočka je další věc, na kterou nedokážu myslet, ale i tak se mi ve tmě znovu vrací. Jak se po tomhle dokážu postarat o Ivana i o kočku? Jak na to budu stačit? Jak se vůbec dokážu postarat sama o sebe?

Doma v Enskede moji přátelé s bratrem stěhují nábytek a tvou postel na moje přání pohřbili v kontejneru. Neodvážila jsem se zeptat, jestli jí tvá smrt poskvřnila, tvoje moč a výkaly, ale někde jsem četla, že člověk se v okamžiku smrti pomoci, tak jsem se s tím raději smířila. Poprosila jsem je, aby vyhodili postel a všechno, co na ní bylo, když jsi zemřel – matrace, peřinu, polštáře. Už je nikdy nechci vidět. Přátelé zajeli do obchodu s nábytkem a nakoupili nové lůžkoviny. Napsali mi zprávu, že teď uklízí a dělají to v bytě hezké, aby pro mě pak byl návrat domů o něco snazší. Ať to bude kdykoli. Nevím, kdy se zase objevím doma. Dokonce ani nevím, co je můj domov.

Ve tmě vedle Ivana vezmu poprvé po několika hodinách do ruky telefon. Jsou v něm stovky zpráv, které nemám sílu otevřít, natož na ně odpovědět, ale podle úvodních slov vidím, že ve všech se píše víceméně to samé. Hemží se to v nich celými i zlomenými srdíčky. Ráno jsem sama několik zpráv rozeslala a dostala na ně různé odpovědi. Někteří kamarádi, nejspíš sami v šoku, odpověděli, jestli si dělám srandu, na což jsem se ze začátku nutila odpovídat, že ne. Jiné odpovědi mi zahrly displej slovy, vyznáními lásky ke mně a ujištěními, že tady pisatelé pro mě a Ivana vždycky budou. Některé zprávy se mě pokoušely utěšit a ujistit, že to zvládnou, že jsem dost silná a že nikdy nebudu muset být sama, pokud si to nebudu přát. Někdy okolo oběda jsem to přestala číst. Novina se roznesla a podle počtu nepřečtených zpráv soudím, že všichni už vědí, co se stalo. Ozvali se mi kamarádi ze školky. I vzdálení známí. Tvoji kolegové, moji kolegové, lidé, s nimiž jsem dřív chodila pařit. V seznamu odesílatelů se mihnou dokonce i jména mužů, s kterými jsem spala během svých svobodných let, než jsem potkala tebe. Špatné zprávy se šíří až podivuhodně rychle.

Zavřu smsky a chvíli jen zírám na displej telefonu. Modře svítí a hrozí, že probudí Ivana, který spí vedle mě. Nevím, co mám dělat. Je mi špatně. Hrdlo se mi svírá a srdce mi strašně rychle buší. Ikony v telefonu vypadají výhruzně, za každou

číhá záplava reakcí, na něž teď nejsem schopná reagovat. Nechci s nikým mluvit. Lituju, že jsem to vůbec někomu řekla.

LISTOPAD 2009

Jednoho letního dne jsi mi napsal, jestli bych s tebou nechtěla jet v listopadu na Island. Hudební festival v Reykjavíku, bude tam hrát tvůj kamarád, mohla by to být zábava, napsal jsi. Když jsem si tu zprávu přečetla poprvé, bleskově jsem si tvůj návrh promyslela: ta cesta bude až za čtyři měsíce, což znamená, že počítáš s tím, že se mnou ještě minimálně tak dlouho budeš. Byla jsem tak nadšená, že jsem začala skákat radostí. Zavolala jsem ti a řekla, že jasně, chci jet, bude to super. Taky jsi zněl nadšeně. Odpověděl jsi, že můžeš zařídit letenky a hotel.

Když jsme se rozloučili, byla jsem tak rozrušená, že jsem se okamžitě musela podívat na letenky a najít v Reykjavíku dokonalý hotel. I když jsem byla zrovna v Göteborgu na pracovní cestě a technicky vzato jsem měla pracovat, i když ses nabídl, že se o letenky a hotel postaráš a možná ses na to i těšil. Ve svém nadšení jsem si nedokázala pomoci.

To je tak originální, že na první společnou dovolenou poletíme na Island, uvažovala jsem. Je to fakt cool. Žádné obyčejné moře a opalování. My jedeme na Island, na festival, možná si tam půjčíme auto, možná vylezeme na horu, vykoupeme se v prameni, uvidíme vodopád, projedeme se na islandském koníkoví. Je to tak dokonalé, je to *tak naše*.

Poslala jsem ti odkazy na nejlepší lety – porovnála jsem ceny a časy všech společností – a nejlepší hotel – vyzpovídala jsem po chatu kamarádku, která je z Islandu – necelou půlhodinu poté, co jsme si volali. Napsala jsem ti, že tady máš všechno, co potřebuješ, nemusíš nic hledat, všechno jsem dvakrát zkontrolovala. Klidně to všechno objednej, jestli chceš. Peníze ti pošlu za chvíli.

Odpověděl jsi „aha, ok“ a já jsem se rozhodla, že si tvou odpověď vyložím jako „aha, jsem moc rád a vděčný, že jsi to všechno našla“ a ne jako „aha, sice jsem si myslel, že by bylo fajn najít to všechno sám, ale ok, už jsi to udělala, tak nic“.

Teď sedíme na letišti Arlanda a jsou tady i tvoji přátelé, kteří mají na festivalu hrát. Koupili si stejný let jako my. Ráno při odjezdu ze Stockholmu jsem měla skvělou náladu, ale teď se mi poněkud pokazila. Cítím se odstrčená. Znáte se už dvacet let, máte stovky společných vtipných zážitků, které teď znovu prožíváte. Nikdo se na mě nedívá, nikdo se mě na nic neptá, zapomínáš mě zapojovat do rozhovoru a nevysvětluješ mi pozadí vašich soukromých vtipů. Jsem stále tišší. Pijete pivo.

Zírám na svůj pomerančový džus za pětáctyřicet korun. Do nástupu zbývá půl hodiny. Je deset dopoledne. Vy si povídáte a smějete se. Bavíš se, vypadáš šťastně. S přáteli skoro vždycky záříš, utahuješ si z nich a jim se to zřejmě líbí. Chováš se tak jako s mými přáteli jen zřídkakdy. Znepokojuje mě to, ale zatím jsem si pro sebe nedokázala zformulovat proč.

Namísto toho pozoruju tvoje pivo. I to mě znepokojuje. Ve sklenici ti zbývá méně než všem ostatním, už skoro žádné nemáš, i když ti ho sotva donesli. Hltáš ho snad dvakrát rychleji než ostatní. Ti se teď smějí vtipu, který jsi právě řekl, převyprávěl jsi další scénu z vaší minulosti, do níž nepatřím a která mi nepřipadá vtipná. Když se pokusím zasmát s vámi, můj smích zní nepřírozeně a vedle nefalšovaného smíchu tvých přátel zaniká. Pozvedneš sklenici k ústům a teď, teď pivo dopijíš. Cítím se nepříjemně. Zatím jsem ti neprozradila, že mám problém s alkoholem u lidí, které miluju. Ještě pořád nevíš, že za tou fásadou mejdanů a propitých nocí jsem nepříjemná, jsem ten typ, co počítá sklenice piva a loky, co je nervózní a chce jít domů, když ten, s kým žiju, ztrácí sebekontrolu nebo začíná být namol. Jde to proti mojí povaze, takže si to nechávám pro sebe. O tomhle kousku svého traumatu jsem s tebou ještě nemluvila.

Pětadvacet minut do otevření brány. Můj mozek horečně přemýšlí o alkoholu, jako to dělá odjakživa. Pečlivě vypočítávám: objednáš si v letadle další pivo? Dáš si ještě jedno, než půjdeme do letadla? Poznám teď na tobě, že jsi jedno už vypil? Plete se ti trochu jazyk? Stihneš se opít, než přistaneme na Islandu? Sevře se mi žaludek. Snažím se uklidit: Nepokaz to teď. Nebuď otravná. Zahod' svoje staré problémy a uvolni se. Rozhodnu se, že nejlepší obrana je útok. Zeptám se, jestli si dáš ještě pivo, než vyrazíme, já bych si dala sklenku vína. Tvoji přátelé na mě vrhnou uznalé pohledy. Podívají se na hodiny a podotknou, že brána se otevírá za dvacet minut. To stihneme, odpovím, usměju se a snažím se působit opravdu uvolněně. Kdo si dá ještě rundu? Platím.

Když o půl hodiny později kráčíme k letadlu, mám v sobě sklenici kyselého bílého vína za víc než stovku a v hlavě mi slabě hučí. V duchu se přesvědčuju, že si užijeme báječnou dovolenou a že mám s tím moralizováním přestat. Letadlo vzlétne, a když k nám přijdou letušky s vozíky, objednáme si víno, pivo a jednu whiskey. Vždyť jsme na dovolené.

ŘÍJEN 2014

Sedím v autě, jsem na cestě z Uppsaly zpátky domů. Ivan ve vajíčku otočeném zády na sedadle vedle mojí nevlastní mámy usnul, za což jsem neskutečně vděčná. Vlastně moc nevím, jak teď dělat matku. Nedaří se mi být duchem přítomná, když pláče, nedaří se mi ho zabavit ani utěšit, jediné, co mám pocit, že zvládám, je kojení. A potom ho zase předám nevlastní mámě.

Za posledních čtyřicet hodin Ivan plakal nezvykle málo. Zajímalo by mě proč. Je mu osm měsíců, nemá šanci chápat rozsah toho, co se právě stalo. Možná snad i přesto vnímá vážnost situace. Možná se u babičky cítí tak v bezpečí, že nemá k pláči moc důvodů. Vždycky se mu u ní líbilo. Vždycky